

was afgestemd voor wat betreft leesbaarheid van politieke informatie. Als moeilijkst leesbare krant kwam voor wat betreft „politiek” merkwaardigerwijze De Telegraaf uit de bus, (een uitkomst waaraan vooral een column van wijlen prof. Duynstee debet was). Maar ook De Volkskrant, Reformatorisch Dagblad, Nederlands Dagblad en De Waarheid bleken „moeilijker” kranten dan NRC-Handelsblad, afgestemd op een hoger opleidingsniveau voor wat betreft politieke informatie.

Wilt u een progressieve krant, 'n conservatieve of iets in het midden? Ook hierbij kan Scholtens studie u helpen, al is het aanbod progressieve landelij-

ke bladen (6) iets groter dan het aantal conservatieve (4). Op niet in enkele woorden na te vertellen wijze is de kranten de politieke maat genomen.

De Waarheid kwam als meest progressieve blad uit de bus en De Telegraaf als het meest conservatieve. Voor de volledige uitslag, zie tabel 3.

Boeiend is ook de vergelijking die gemaakt wordt tussen krant en lezers. Een NIPO-onderzoek gaf onder lezers een idee in hoeverre de abonnees nu eigenlijk bij hun krant „passen” qua politieke kleur. Trouw en ook NRC-Handelsblad bleken heel wat progressiever te zijn dan de eigen lezerskring, terwijl daarentegen de lezers van Algemeen Dagblad en (nog meer) De

Telegraaf minder behoudend bleken te zijn dan het dagblad waarop zij zich abonneerden.

Voor de liefhebber valt er eindeloos te grasduinen in de door Scholten vergaarde cijfers. Aan het eind van z'n boek verstrekt hij een staatje dat een indruk wil geven in welke mate van hoog naar laag de onderzochte kranten de „meest adequate bijdrage” aan meningsvorming leveren.

Scholten: Gaan we er van uit:

1. dat alle inhoudskenmerken even belangrijk zijn voor meningsvorming;
2. dat meer politieke informatie leidt tot een potentieel meer adequate bijdrage aan meningsvorming, ongeacht de kwaliteit van de informatie;
3. dat op geen enkel inhoudskenmerk een minimum-score behaald hoeft te worden, bouwen we met andere woorden een aantal vooronderstellingen in, dan resulteren de volgende scores voor gemiddelde rangorde:

Nederlands Dagblad	2.7
Reformatorisch Dagblad	3.4
NRC/Handelsblad	4.3
Trouw	4.4
De Volkskrant	5.6
Het Parool	5.7
Het Vrije Volk	6.3
De Waarheid	6.9
Algemeen Dagblad	6.9
De Telegraaf	8.8

1 = krant haalt op alle inhoudskenmerken van belang voor meningsvorming de hoogste rangorde

10 = krant haalt op alle inhoudskenmerken van belang voor meningsvorming de laagste rangorde

Met de nodige terughoudendheid vanwege de vele vooronderstellingen, kan vastgesteld worden dat Nederlands en Reformatorisch Dagblad de meest adequate bijdrage aan meningsvorming leveren: zijn zijn even duidelijk de koplopers als De Telegraaf hekkesluiter. Daartussenin bevindt zich een langgerekt peloton met aan kop NRC/Handelsblad en Trouw.”

Maar daaruit kan niet de conclusie worden getrokken dat alle kranten moet worden als het Nederlands Dagblad, voegt hij er haastig aan toe. „Want behalve de inhoud zijn ook de lezers van kranten in het geding.” die bepalen de „speelruimte” van de redactie.

Welke kranten leest Scholten zelf, wil VU-Magazine van hem weten. „NRC en Trouw”, geeft de onderzoeker toe:

(BvK)

Tabel 1: De zorgvuldigheid van de weergave van het „Bestek '81-debat” in de landelijke dagbladen

krant ¹	absoluut aantal onzorgvuldige weergaves	absoluut aantal adequate weergaves	zorgvuldigheds-index
Reformatorisch Dagblad	1	68	.99
Nederlands Dagblad	6	244	.98
Het Vrije Volk	3	89	.97
Het Parool	5	140	.97
Trouw	4	90	.96
NRC/Handelsblad	13	279	.96
De Telegraaf	9	90	.91
De Volkskrant	35	271	.89
De Waarheid	13	50	.79
Algemeen Dagblad	20	68	.78

¹ gerangschikt van hoogste naar laagste zorgvuldigheds-index.

Tabel 2: Vertekening uitgaande van de aandachtsverdeling over politieke partijen

krant ¹	vertekeningscoëfficiënt ²
De Telegraaf	.54
De Waarheid	.50
Trouw	.39
Het Parool	.38
Algemeen Dagblad	.35
Nederlands Dagblad	.30
Het Vrije Volk	.27
NRC/Handelsblad	.24
De Volkskrant	.22
Reformatorisch Dagblad	.20

¹ gerangschikt van hoogste naar laagste vertekening

² 0 = aandachtsverdeling in krant stemt perfect overeen met verdeling in het parlement

1 = aandachtsverdeling in krant wijkt maximaal af van verdeling in parlement, krant besteedt uitsluitend aandacht aan politieke partij die het kleinste aandeel had in het debat.

Tabel 3. De politieke opstelling van de landelijke dagbladen in 1978

krant ¹	politieke opstelling
De Waarheid	1.53
Het Vrije Volk	2.38
Trouw	2.50
NRC/Handelsblad	2.66
De Volkskrant	2.85
Het Parool	3.28
Algemeen Dagblad	4.31
Nederlands Dagblad	4.52
Reformatorisch Dagblad	4.76
De Telegraaf	5.21

¹ gerangschikt van meest naar minst progressief